

ČESKÉ PŘÁVO

ČASOPIS SPOLKU NOTÁŘŮ ČESKOMORAVSKÝCH

ŘÍDÍ REDAKČNÍ RADA.

VYCHÁZÍ KAŽDÝ MĚSÍC MIMO ČERVENEC A SRPEN. — REDAKCE A ADMINISTRACE V PRAZE II. ŽITNÁ UL. Č. 8. — PŘEDPLATNÉ 40 K I S POŠTOVNÍ ZÁSILKOU. — JEDNOTLIVÉ ČÍSLO 4 K

ROČNÍK XXIV.

V PRAZE DNE 26. ÚNORA 1942.

ČÍSLO 2.

Dr. FRANT. JANATKA:

Nové předpisy dědického práva.

V čísle 2 Věstníku říšského protektora v Čechách a na Moravě 1942, vydaném v Praze dne 17. ledna t. r., jest uveřejněno říšské nařízení o rozsahu použití předpisů dědického práva z 12. prosince 1941, publikované v říš. zák. I na str. 765, vydaném dne 16. prosince 1941. Nařízení toto obsahuje řadu soukromoprávních ustanovení v oboru dědického práva, týkajících se poměru mezi Protektorátem a ostatním říšským územím.

Pro význam tohoto nařízení pro naši praxi soudně-komisařskou uveřejňuji toto nařízení v úplném českém překladu. Podotýkám, že tento překlad jest mou soukromou prací, ježto Věstník říšského protektora vychází od 1. ledna t. r. již jen německy. Při tom prosím za prominutí, že v zájmu právní přesnosti jsem místy použil otrockého překladu doslovného na úkor ryzosti jazyka.

Nařízení jest rozděleno ve tři oddíly, z nichž prvý pojednává o dědění po německém státním příslušníku, druhý o dědění po protektorátním příslušníku, třetí pak obsahuje doplňující předpisy o zvláštních majetkových podstatách, o formě pořízení německých příslušníků v Protektorátu na případ smrti, o vysvědčeních o dědických poměrech, o nabytí účinnosti a o předpisech prováděcích.

I. V otázce dědění po německém státním příslušníku je důsledně provedena zásada, že pozůstalost takovou projedná vždy německý úřední soud (Amtsgericht); týž projedná i pozůstalost nemovitou, nacházející se na území Protektorátu. Který soud jako místně příslušný v konkrétním případě zakročí, určují speciální předpisy níže citované. Těmito předpisy se blíže neobírám, ježto protektorátní notáři jako soudní komisaři nejsou k projednání pozůstalosti říšských státních příslušníků povoláváni.

II. Při dědění po protektorátním příslušníku se postupuje podle obdobných zásad. Pro ostatní říšské území jest tedy suspendována zásada *immobilia sunt obnoxia territorii*, vyjádřená v § 300 o. z. o. a v § 21 nesp. pat. Projedná tudíž protektorátní soud i nemovitou pozůstalost protektorátního příslušníka v Berlíně, Vídni (Wien) nebo kdekoli jinde na území Říše se nacházející. Který z protektorátních soudů je místně příslušný v konkrétním případě, ustanovují §§ 105 a násl. jur. normy ve znění zák. č. 130/1930 Sb.

III. Z doplňujících ustanovení dlužno zvláště upozorniti na ustanovení § 7, kterým byla též odstraněna dosavadní pochybnost o tom, zda němečtí státní příslušníci mohou při zřizování svých pořízení používat všech forem, které platí v Protektorátu. Ustanovení toto sanuje všechna pořízení německých příslušníků, jež byla vyhotovena ve formě platné sice v Protektorátu, nikoliv však v ostatní Říši, až do účinnosti tohoto nařízení, tedy do 23. prosince 1941 včetně. Počínajíc dnem 24. XII. 1941 musí však takové pořízení, má-li býti platné, vyhovovati buď domovskému právu zůstavitelovu nebo právu platnému v říšské župě sudetské. V Říši německé včetně bývalého Rakouska i Sudet platí nyní zákon z 31. července 1938, ŘZ. I., strana 973 (v Sudetech zavedený nařízením z 22. II. 1939, ŘZ. I., str. 290), který zná jako řádné formy testamentu toliko:

a) veřejný testament, zřízený před soudem nebo před notářem,

b) soukromý testament holografický.

Soukromý testament allografický, který je u nás formou takřka nejběžnější, připouští říšský zákon jen výjimečně jako nouzový s velmi krátkou dobou účinnosti. Ústní testament mimosoudní bez řádného zápisu není v Říši nyní vůbec uznán ani za platnou

formu nouzového pořízení. Blíže o této věci pojednal kol. Dr. O. Hanna v záříjovém čísle roč. 1940 tohoto časopisu.

§ 8 pojednává o vysvědčení o poměrech dědického práva, kteréžto vysvědčení má nyní na celém říšském území průvodní moc, která mu přísluší podle práva soudu, jenž je vydal. Tímto vysvědčením je v Říši Erbschein podle §§ 2353 a násl. obč. zák., po příp. vysvědčení o pokračování v majetkovém společenství podle § 1507 obč. zák., v Protektorátu pak odevzdací listina podle § 174 nesp. pat., po příp. potvrzení podle § 178 nesp. pat. při odkazech nebo koupi dědictví. Toto vysvědčení slouží též jako průkaz dědického práva k zápisu práva do veřejných knih nebo rejstříků, a zápis nesmí býti odmítnut proto, že nemovitost nebo právo nejsou ve vysvědčení výslovně uvedeny. Není dosud zcela jasné, zda při vkladu věcných práv na nemovitosti ležící mimo území Protektorátu bude zápis povolovati, resp. nařizovati projednací soud podle § 177 nesp. pat., či zda možno za zápis žádati přímo u knihovního soudu podle ustanovení říšského řádu knihovního; naopak však vklad práv nebo jiné zápisy na nemovitosti říšského příslušníka v Protektorátu budou povolovány protektorátními knihovními soudy na žádost dědicovu přímo podle § 84 knih. řádu. V tomto směru nemá nařízení bližších ustanovení, a budou tato pravděpodobně vydána podle ustanovení § 10 správní cestou, při čemž asi budou řešeny též otázky dávkové, naskýtající se z rozdílnosti poplatkové výsosti a poplatkových norem materiálních i formálních.

Celé nařízení nabylo účinnosti dne 24. prosince 1941, kterýmžto dnem zanikla v Protektorátu platnost odporujících ustanovení § 1 nařízení o použití německého práva v Protektorátu Čechy a Morava z 20. července 1939, ř. z. 1, str. 1309 (V. R. P. roč. 1939, str. 378). Ustanovení prvých dvou oddílů a § 6 z třetího oddílu platí jen pro úmrtí, jež nastalo počínajíc tímto dnem; případy starší dlužno řešiti podle předpisů dosavadních; dosud nedokončené arci s přiměřeným zřetelem na nové normy.

Nařízení

o rozsahu použití předpisů dědického práva
z 12. prosince 1941.

(Říš. zák. I, str. 765, vyd. 16. XII. 1941.)

Podle § 52 zákona o zřizování testamentů a dědických smluv (zákon o testamentech) z 31. července 1938 (říš. zák. I, str. 937), zákona o opětném sloučení Rakouska s Německou říší z 13. března 1938 (říš. zák. I, str. 237) a výnosů Vůdce a říšského kancléře o správě sudetoněmeckých území z 1. října 1938 (říš. zák. I, str. 1331), o Protektorátu Čechy a Morava z 16. března 1939 (říš. zák. I, str. 485), jakož i o členění a

správě východních území z 8. října 1939 (říš. zák. I, str. 2042), se nařizuje ve shodě s říšským protektorem v Čechách a na Moravě:

I. oddíl.

Dědění po německém státním příslušníku.

§ 1.

Právo směrodatné pro dědění.

(¹) Po německém státním příslušníku se dědí jeho jmění movité i nemovité, ležící v Německé říši, podle práva místa v Německé říši, ve kterém měl při své smrti své bydliště nebo v nedostatku téhož svůj pobyt. Při dvojím bydlišti řídí se dědění podle práva místa, v němž zůstavitel své bydliště založil nejdříve.

(²) Neměl-li zůstavitel při své smrti ani bydliště, ani pobytu v Německé říši, jest směrodatným pro dědění poslední bydliště nebo pobyt zůstavitele v Německé říši.

(³) Předložil-li německý státní příslušník své bydliště po 15. březnu 1939 do Protektorátu Čechy a Morava a nevzdal-li se s konečnou platností úmyslu vrátiti se do ostatního říšského území, zůstává pro použití odst. 1, 2 toto přeložení bydliště bez významu, a dřívější bydliště platí potud za nezreknuté.

(⁴) Leží-li podle odst. 1 až 3 směrodatné místo v Protektorátu Čechy a Morava, řídí se dědění podle práva platícího v říšské župě sudetské.

(⁵) Nedá-li se právo, jehož se má použiti, určití podle odst. 1 až 4, jest směrodatné pro dědění právo, platící v říšském hlavním městě.

(⁶) Právní řád, označený v odst. 1 až 5, rozhoduje také otázku, pokud se řídí dědění nemovitého jmění, zanechaného zůstavitelem mimo Německou říši, podle německého práva.

§ 2.

Určení práva zůstavitelem.

(¹) Zůstavitel může pořízením na případ smrti (závěti, dovětkem, dědickou smlouvou) určití, že se dědění má řídití podle práva toho místa v Německé říši, v němž měl dříve (lhostejno, zda bezprostředně před svým přesídlením do svého posledního bydliště či dříve) své bydliště.

(²) Takovou vůli zůstavitelovu jest v pochybnosti předpokládati, učinil-li zůstavitel v pořízení na případ smrti nařízení, která zřejmě vycházejí z práva dřívějšího bydliště.

§ 3.

Příslušnost pozůstalostního soudu.

(¹) Který soud jest příslušný jako pozůstalostní (projednací) soud, řídí se:

1. v případech § 1, odst. 1, 2, 5 podle právního řádu tam označeného,

2. v případech § 1, odst. 4 podle předpisů platících pro německé soudy v Protektorátu Čechy a Morava.

(²) V případech § 2 jest příslušným soud, v jehož okrese leží dřívější bydliště zůstavitelovo.

(³) Pozůstalostní soud, označený v předchozích odstavcích 1, 2, jest příslušný pro pozůstalost movitou, jakož i nemovitou, ležící v Německé říši. Zda jest příslušný mimo to pro nemovitou pozůstalost ležící vně Německé říše, řídí se podle právního řádu, směrodatného pro dědický případ podle §§ 1, 2.

II. oddíl.

Dědění po protektorátním příslušníku.

§ 4.

Směrodatné právo.

Po protektorátním příslušníku se dědí jeho jmění movité, jakož i nemovitě, ležící v Německé říši, podle práva, platného v Protektorátu Čechy a Morava. Předpis § 1, odst. 6, platí obdobně.

§ 5.

Příslušnost pozůstalostního soudu.

(¹) V případech § 4 je příslušným soud Protektorátu Čechy a Morava jako soud projednací. Místní příslušnost se řídí podle předpisů platných pro tyto soudy.

(²) Soud, označený v odst. 1, jest příslušný pro pozůstalost movitou, jakož i nemovitou, ležící v Německé říši. § 3, odst. 3, věta 2, platí obdobně.

III. oddíl.

Doplňující předpisy.

§ 6.

Zvláštní majetkové podstaty.

(¹) Patří-li k pozůstalosti předměty, které podléhají zvláštnímu řádu majetkovému podle práva toho místa v Německé říši, kde leží, řídí se jejich dědění podle těchto zvláštních předpisů.

(²) Tyto předpisy také ustanovují, zda je příslušný pro zvláštní majetkovou podstatu jiný soud než ten, který jest příslušný podle obecných předpisů jako soud pozůstalostní (projednací).

§ 7.

Forma pořízení na případ smrti v Protektorátu.

(¹) Pro formální platnost pořízení na případ smrti, které zřídil německý státní příslušník do nabytí účinnosti tohoto nařízení v Protektorátu Čechy a Morava, stačí, odpovídá-li buď domovskému právu zůstavitelovu (§ 1 nařízení o použití německého práva na německé státní příslušníky v Protektorátu Čechy a Morava z 20. července 1939, říš. zák. I, str. 1309) nebo předpisům, platícím pro příslušníky Protektorátu.

(²) Naproti tomu je pořízení na případ smrti, které zřídí německý státní příslušník po nabytí účinnosti tohoto nařízení v Protektorátu Čechy a Morava, jen tehdy platné, jestliže odpovídá buď domovskému právu zůstavitelovu nebo předpisům, platícím v říšské župě sudetské pro německé státní příslušníky. Místo nouzového testamentu před starostou (§ 23 zákona o testamentech) nastupuje až na další nouzový testament před třemi svědky (§ 24 zákona o testamentech).

§ 8.

Vysvědčení o poměrech dědického práva.

(¹) Vysvědčení o poměrech dědického práva, zejména o právu dědice nebo vykonatele testamentu, které jest vydáno příslušným pozůstalostním soudem, má v celém říšském území průvodní moc, která mu přísluší podle práva vystavujícího soudu.

(²) Pokud zápis (vklad) práva do veřejných knih nebo rejstříků předpokládá průkaz o poměrech dědického práva, vede

se tento průkaz vysvědčením, označeným v odst. 1. Zápis (vklad) nesmí býti odepřen proto, že nemovitost nebo právo není výslovně ve vysvědčení uvedeno.

(³) Předpisy odst. 1, 2 platí také pro vysvědčení, které má na zřeteli § 35, odst. 2 říšského knihovního řádu, o trvání statkového společenství, v němž se pokračuje.

§ 9.

Nabytí účinnosti.

(¹) Toto nařízení nabude účinnosti uplynutím sedmi dnů po dni vyhlášení. §§ 1 až 6 platí jen pro dědické případy, které nastanou po nabytí účinnosti nařízení.

(²) Nařízení platí také ve včleněných východních územích.

(³) § 1 nařízení o použití německého práva v Protektorátu Čechy a Morava není již použit, pokud odporuje tomuto ustanovení. Totéž platí pro německo-rakouské pozůstalostní ujednání z 5. února 1927 (říš. zák. II, str. 505, 506).

§ 10.

Prováděcí předpisy.

Říšský ministr spravedlnosti vydá předpisy k provedení a doplnění tohoto nařízení právním nařízením nebo cestou správní. Pochybné otázky může rozhodovati cestou správní.

Berlin, dne 12. prosince 1941.

JUDr. STANISLAV JANĎOUREK, odborový rada:

Jazyková úprava cenných papírů akciových společností.

Ministerstvo vnitra prodloužilo podle obdoby opatření učiněného ministerstvem financí pro peněžní ústavy lhůtu pro výměnu cenných papírů akciových společností, zejména kuponů a talonů, za nové, vyhovující jazykové úpravě, o dva roky, t. j. nejpozději do 31. prosince 1943 shodně se lhůtou, jež jest stanovena pro výměnu pláštů akcií.

Současně byly vydány, pokud jde o jazykovou úpravu již vydaných cenných papírů akciových společností (akcií, mezitímních listů a pod.), příslušné pokyny.

Podle nich má společnost provést opravu buď sama při nejbližší příležitosti, když jsou jí papíry předkládány ku př. za účelem nakolkování, aneb peněžní ústav, případně pokladna, které společnost určí.

Opravu jest provést zásadně výměnou dosavadních kusů za nové, odpovídající jazykovým předpisům, a to ve lhůtě nejkratší, nejdéle však do 31. XII. 1943.

Jen pokud krátkodobá výměna není z nutných důvodů možná (na př. nedostatek dělnictva, papíru v tiskárně, zamýšlená změna v rozdělení akcií, firmy dlužníka nebo podobné změny, jež by do 31. XII. 1943 vyžadovaly nové úpravy), může býti oprava provedena opravou dosavadních kusů.

Od opravy může býti upuštěno, má-li dojít v krátké době k novému tisku příslušných cenných papírů.